

KÖZGAZDÁSZ

A MÁRK-KAROLY KÖZGAZDÁSTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Indián nyár Fotó: Tutsek Csaba

EGYÜTTES ÜLÉS

Az új tanév feladatairól

Tanévnyitói előkészítő megbeszélést tartott a párt-vegrehajtóbizottság, egyetemi rektori tanács, KISZ-bizottság és a szakszervezeti tanács szeptember 9-én. A testületek már néhány éve hagyományra vált együttes ülésén a megjelenteket Szarvas László pb-titkár üdvözölte, majd a testületek vezetői tájékoztatást adtak az új tanévben sorra kerülő legfontosabb feladatokról.

ELSŐNEK BEREND T. IVÁN rektor adott tömör tájékoztatást az egyetemi munkaterv javaslatáról. Bevezetőként említést tett az elmúlt tanévben végzett munkáról. Jelenleg energiát fordítottunk a tantervi feladatokra, az oktatás-nevelés kérdéseire, a tananyagok és a módszertani kérdések irányában. Képzéskorszerűsítési munkánkban lezártuk a blokkok tárgyalását. Túl vagyunk több tananyagvíván. A számonkérés, írásbeliség, módszereinek kérdését is különböző tanácskozási testületeken napirendre tűztük. Ennek a folyamatnak szerves és logikus láncolatként ebben a tanévben is kereteket megteremtésére fordíthatjuk erőnket — mondotta.

Az egyetemi munkatervben központi jelentősége lesz az oktatási-nevelési kérdéseknek. Az oktatás módszertani munka, két fontos feladatának megoldására hívta fel a figyelmet a rektor. Egyrészt a tavalyi egyetemi tanács által elfogadott döntések bevezetésére a számonkérés és írásbeliség vonatkozásában. Idén novemberben tervezik kidolgozni azoknak a gyakorlati teendőknek a körét, amelyek

lehetővé teszik, hogy már februártól mindazt életbe léptessük, amit az írásbeliség és számonkérés vonatkozásában az egyetemi tanács elfogadott, többek között a dolgozatosi felszámolására és az elmélyültebb írásbeliség megteremtésére. Mindennek realizálása a második félévben igen fontos szerepet játszik.

Amennyiben az egyetemi tanács testülete jónak látja további lépésekre kerül sor ezen a területen.

Újabb alaposabb vizsgálatra és döntésre vár az írásos tananyagok és az előadások kapcsolata. Gyakorlatilag minden tanszék, minden tárgya karonként sorra kerülne a vizsgálatban és erre a munkára épülne fel az elemzés.

Döntően ez a két téma ölelné át az egyetemi munkatervben a módszertani-pedagógiai feladatokat.

A második kérdéskör, melyet az oktató-nevelő munka kapcsán kiemelt a rektor, az a tananyagvita, melynek folytatására idén is sor kerülne, mégpedig elsősorban azoknak a tárgyaknak a tananyagaira koncentrálna, amelyeknek az oktatása a második félévben

indul meg a blokkok keretében.

Többször esett szó tavalyi pártvizsgálat, állami testületek tanácskozásain, egyetemi életünk szervezeti, belső ellenőrzési gyengeségeiről. Ennek kapcsán javaslatok is hangzottak el. Ezek figyelembevételével került

munkatervbe egy-egy tanszék összetevékenységének vizsgálata. Beletérve az oktatási tevékenység, tananyagproblematikát, tanszékvezetői munkát, a fiatal oktatókkal való foglalkozást, a káderpolitikát.

Az egyetemi tanács e kari munkához mintegy modell adva vizsgálat tárgyává teszi a Nyelvi Intézetet, amelynek összegyűjtött vonatkozásai különösen számottevőek. E vizsgálat fontos tanulságok levonását eredményezheti.

Az egyetemi munkaterv-javaslatban szerepel az esti, levelező tagozat tantervének lezárása után most a szakköz-

(Folytatás az 5. oldalon)

...éljenek jól az igényes egyetemi szabadság lehetőségeivel Tanévnyitó ünnepség

Sokan voltak kíváncsiak szeptember 12-én az évnyitóra, még a karzatot is megtöltötték az érdeklődők. A Himnusz után a Finnországot nemrég megjáró egyetemi énekkel előadta a Munka hadának című mozgalmi dalt, amelynek hangjaira az elsősők koszorút helyeztek el a Marx-szobornál.

Ezt követően Berend T. Iván az egyetem rektora mondott tanévnyitói beszédet. Köszöntötte az ünnepség résztvevőit, közöttük az elnökségben helyet foglaló Kelen Bélát, az MSZMP Budapesti Bizottságának képviselőjét és Pálmay Kálmánt az Oktatási Minisztérium főtanácsosát, valamint az egyetem oktatóit, dolgozóit, hallgatóit, s különösen az elsőéveseket. Ünnepi beszédében a következőket mondta:

Ma kezdődő tanévünket két, számunkra nagy fontosságú történelmi évforduló határolja. Tanévünk kezdetéhez igen közel esik a századunk átforgató, új történelmi szakaszt nyitó Nagy Orosz Október/hatvanadik évfordulója. Tanévünk befejezése pedig egybeesik az egyetemünket átalakító — a volt József Nádor Műszaki Egyetem Közgazdasági Fakultása önálló Közgazdaságtudományi Egyetemévé szervezéséről szóló — rendelet kibocsátásának harmincadik évfordulójával.

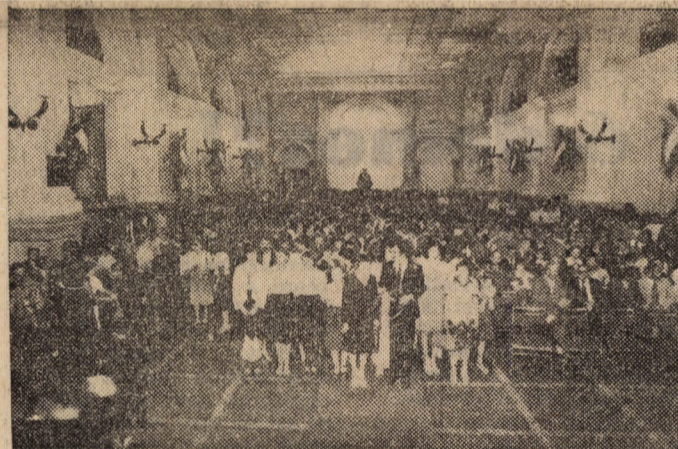
Az első évforduló világtörténelmi horderejű eseményt idéz: az orosz október tíz napja, a szocialista október hatvan évvel ezelőtt, a 20. század és az emberiség forradalma lett, melynek nyomán a szocializmus kiterjedt Európa és Ázsia egyre jelentősebb térségeire, megvetette lábát az amerikai kontinensen, melynek nyomán új világpolitikai hatalmi visz-

nyok állják útját a tökéslághatalom korábbi mindenhatóságának, ezzel kedvező feltételeket teremtve a volt gyarmatok felszabadulásának, sőt a tökéslághatalom munkásszervei számára is gyökeresen új lehetőségeket biztosítva érdekeik érvényesítéséhez, a kapitalizmus korábbi arculatának változtatásához. Október óta átalakult a világ.

A második évforduló csak szerény helyi jelentőségű. A két évforduló e tanévi egybeesése is véletlen csupán. Mégis összefüggésük nagyon is szoros és törvényszerű. Egyetemünk harminc éve elválaszthatatlan Október/hatvan évétől, elválaszthatatlan a szocializmus hat évtizede megindult világhódító útjától, s a felszabadulással nálunk is gyorsan kibontakozó folyamataitól, elterjedő eszméitől.

A forradalom győzelme ugyanis különleges jelentőségre emelte a közgazdaság kérdéseit. Történelmileg Október tudott a világon először választ adni az eddig megválaszolatlanra: van-e kiút az önmagát újratermelő elmaradottságból? A társadalmi viszonyok átalakítása így vezetett el bennünket is az eredményes iparosításhoz. Tudtuk, és tudjuk, hogy az elmaradottságból való kitérés érdekében végrehajtott erőltetett menetelés nem öncélú, hogy soha szem elől nem téveszthető kölcsönhatásokról van szó: a szocialista termelési viszonyok forradalmi kialakítása lehetővé teszi az elmaradottság leküzdését, a gyors gazdasági haladást, hogy azután éppen ez utóbbi társadalmi gazdaság talaján váljanak kibontakoz-

(Folytatás a 2. oldalon)

Ünnepi díszben az aula

Vendégek Bagdadból

Egyetemünk meghívására szeptember 20-tól két hetet tölt Magyarországon Taha I. Al Abdulla, a Bagdadi Egyetem rektora és Hadi Abbas Hameed, a közgazdasági kar dékánja.

Látogatásuk során megismerkednek egyetemünk képzési struktúrájával, oktatási módszereivel és megtekintenek több tanszéket. Ezenkívül a két egyetem rektora szerződést ír alá oktatók, hallgatók, tananyagok, tudományos információk és publikációk cseréjéről.

A vendégek szeptember 22-én esütörtökön az iraki oktatási rendszerről és a kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeiről tartanak előadást.

Tájékoztató

Az Oktatási Minisztérium 1977. szeptember 1-i hatállyal módosította a felsőoktatási intézmények nappali tagozatos hallgatói részére juttatható állami támogatásról szóló 1972-es utasítást.

A hallgatók az alábbiak szerint részesíthetők általános tanulmányi ösztöndíjban:

3,51—3,99	150—300 Ft
4,00—4,50	230—400 Ft
4,51—5,00	300—600 Ft

A Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíj összege 1977. szeptember 1-től 1200 Ft.

A speciális kategóriák határai:

- I. — 800 Ft
- II. 801—1150 Ft
- III. 1151—1500 Ft
- IV. 1501—2000 Ft
- V. 2001—3000 Ft
- VI. 3000 Ft fölött

Ezeket a kategóriákat a tandíj-megállapításoknál is alkalmazni kell.

Az OM 1977. szeptember 14-én kelt körlevelében az alábbiakat közölte:

Az általános tanulmányi ösztöndíjjal kapcsolatban: az ösztöndíjutasítás módosítása a tanulmányi ösztöndíjakra felhasználható keretek kiszámításának módját, ezen belül a vizsgaeredményként egy főre tervezhető havi ösztöndíj összegét nem érinti. A kiszámítás alapjául szolgáló, az ösztöndíjutasítás hatálya alá tartozó hallgatólétszám megállapításánál figyelembe kell venni a SZET-es és ESZET-es hallgatókat, minthogy a hallgatók állami támogatása más jogszabály szerint történik.

A tartalomról

„eurokommunizmus-ügyben ma még korántsem egységesek a vélemények. A kérdés helyzetében minden bizonnyal komoly segítséget fog nyújtani meghívott vendégünk Horn Gyula. „POLVAXON A HELYZET VÁLTOZATLAN tudósítás a 6. oldalon.

Megérkezett a táborba a Tóke. „TÓKE TÁBOR” cikk a 3. oldalon.

„Az érdekvédelmi feladatok intézésére a hallgatók köréből is választanak dékánhelyetteseket, általában a végzősök közül. „JEGYZETEK A JUGOSZLÁVIAI FELSOOKTATÁSRÓL” cikk a 3. oldalon.

„azzal, hogy valaki funkciót vállal, elhatárolódik. Ez a természetes és így van jól. (Más kérdés, hogy mennyire és hogyan határolódik el!) De a vezetőknek kulturálnak kell lennie, aktívnak kell tudnia cselekedni.” VEZETŐKÉPZŐ TÁBOR részletes beszámoló a 4. oldalon.

Tizenöt méter magasban, vesztélyességi pótlék nélkül. Riport a 7. oldalon

„A soha ki nem mozdult gondolat képzeletbeli önnön-magát rendkívül szórakoztató utazása távoli, egzotikus tájakra: haza.” FILMKRITIKA a 6. oldalon.

„Ez a számár mindenkit ledobott a földre; odamentem hozzá, megismogattam, majd felültem rá. Én voltam az egyetlen, akit nem vetett le magáról.” Riport a 7. oldalon

Október 2—9: szünet!

A mezőgazdaság munkaerő-gondjainak enyhítésére egyetemünk valamennyi hallgatója részt vesz az őszi társadalmi munkán. A Szabolcs-Szatmár, valamint a Bács-Kiskun megyei Tanács mezőgazdasági

osztályával kötött megállapodás alapján október 2—9. között a megye gazdaságaiban alma- és szőlő betakarításánál segítenek egyetemünk hallgatói.

Vezetőképző tábor

Jövőre jobban

Szép idő, meglepően kis számú résztvevő, jó körülmények és kellemesen kevés „hivatalos” program — ezek jellemezték a KISZ-bizottság idei vezetőképző tábort, melyet Balatonlellén rendeztek szeptember 4—8. között.

A tábor — évek óta hagyományos — célja az új mozgalmi év beindítása, a vezetők felkészítése az új feladatokra. Ha figyelembe vesszük, hogy az elmúlt választásokon a KISZ-vezetők jó része kicsérlődött, érthető, hogy a tábor ezáltal valóban fontos funkciót tölthetett volna be.

Mozgalmas mozgalmi év

Elsőként Vass László, az egyetemi KISZ-bizottság titkára ismertette KISZ-szervezetünk mozgalmi naptárát, hónapról hónapra meghatározva eljövendő feladatainkat.

Szeptemberben kezdődik meg munkáját a NOSZF 60. évfordulóját előkészítő rendezőgárda, mely szorosan együttműködik a párt hasonló szerveivel.

Fő feladatunk a szakbizottságok működésének javítása. Jó részük haladik — vagy azért, mert létszámlánnal küszködnek, vagy mert nem sikerült tevékenységüknek leginkább megfelelő módszereket találniuk. Ugyanakkor évek óta égető kérdés a szakmunkástanulói intézetek patronálása. Ismeretes, hogy milyen rossz a helyzet ezekben az iskolákban. E téren a KISZ igen fontos társadalmi feladatot tölthetne be a fiatal munkások nevelésének segítségével.

Október 15-ig kell elkészíteni a reszortképzési terveket, 20-ig indulnak be az alapszervezeti politikai vitakörök. Megalakul a küldöttgyűlési és a KEN-szervező bizottság. Október 22-én lesz az első évfolyam küldötttervezete, ekkor kezdik tehát önálló KISZ-életüket az elsők.

A NOSZF 60. évfordulója jegyében kerül sor október 26-án az ifjúmunkás-dikszemináriumra, s egyetemünk kezdeményezése az a tömegsportklub, melynek kosárlabdás- és lövészsportját mi rendezzük.

A második félév programja még nem készült el teljes részletességgel, csak a főbb eseményeket vázolta fel a KISZ-titkár. A márciusi feladatok közül kiemelte a tanári véleményezések előkészítését. Ennek fontosságát nem kell hangsúlyozni, a véleményezés sok vita forrása volt, többen sérelmesnek érezték és elutasították. A helyenkénti hibák ellenére a véleményezés alapvetően jó célt szolgál, ezért fokozottabban kell ügyelni arra, hogyan gazdálkodunk ezzel az eszközzel.

A FIN megrendezésére — elsősorban március 15-e méltó megünneplésére — még vár ötleteket a KISZ-bizottság. Március 21-én fáklyás felvonulás, április 4-én a Gellérthegyen ünnepség lesz.

Márciusban tartják az alapszervezetek az értékelő taggyűléseket, áprilisban kerülnek megrendezésre a pol. táborok, a kari és az egyetemi küldötttervezetek, valamint a KEN.

„Axiómáknak hitt tételeinket ki kell dobnunk”

A tábor egész „műsorán” végigvonult a vezetői munkatárs és munkamódszer kérdésköre. Költő Magdolna hozzászólásában kifejtette, hogy ilyen túlszűfolt program mellett KISZ-vezető, s kiváltképp a kari vezetőség továbbra sem képes közeledni az alapszervezetek felé, hisz annyira elvesznek napi feladatokban, hogy elszigeteltségük szinte szükségzerű. Ezt az „elszakadást” pedig csak úgy lehet felszámolni, ha eddigi módszereinket alapjaiban vizsgáljuk felül — „axiomáknak hitt tételeinket ki kell dobnunk”. Ez a hozzászólás ekkor még visszhang nélkül maradt, de talán elgondolkodtatott néhány embert.

A vita az általános kari napon folytatódhatott volna, ahol az általános kar KISZ-küldöttgyűlésének vitaindítóját készítő Bokros Lajos terjesztette elő a munkabizottságok

által készített első, még nyers változatot. Az anyag jó lehetőséget adott KISZ-szervezetünk gondjainak megbeszélésén, de ezt a jelenlevő vezetők nem használták ki igazán.

A vitaanyag hasznos javaslatokkal is élt: 1. Igen szoros és közvetlen kapcsolatot kell teremteni a pártszervezetekkel és a párttagokkal. Ebben a KISZ legyen a kezdeményező! 2. Fel kell nevelni egy korszerű marxizmussal felvértezett értelmiségi ifjúságot, amely képes lesz megfogalmazni a szocializmus, a demokrácia fejlesztésének soron levő feladatait. Ehhez a politikai oktatást is fel kell használni, melyet a „nyíltság, a kollektívizmus és az élő pártkapcsolat jelleme”. 3. Élő emberi kapcsolatokat kell kialakítani a vezetőség és a tagság között minden szinten. A KISZ-tagok akaratának, igényeinek kell mindenekelőtt megfelelni.

Alapszervezete akaratának elengedhetetlen se lehessen KISZ-vezető. A káderkiválasztás rendszere legyen teljesen nyílt. A közvélemény meggyőzése legyen az egyetlen érvényesíthető fegyver, a személyi hatalom soha. Ehhez fel kell számolni az információ monopóliumát, vagyis minden KISZ-tagnak joga legyen bárhol, bármiről informálódni, a vezetők legyenek kötelesek beszámolni minden érdemi kérdésről.

Egy kicsit elszakadva az időrendiségtől: az utolsó napon akarva-akaratlanul Makó István, az MSZMP KB agitprop. osztályának munkatársa is hozzászólt a kérdéshez a közéletiségről tartott előadásában. Véleménye szerint, „azaz, hogy valaki funkciót vállal, elhatárolódik. Ez a természetes és így van jól”. (Más kérdés, hogy mennyire és hogyan határolódik el) De a vezetőnek kulturátnak kell lennie, hatékonyan kell tudnia cselekedni.

Hétfő délután az általános karosokat meglátogatta a II. számú pártalapszervezet titkára, Paizs János, Hosszú Zoltán, a népgazd. terv. tanszék, és Ligeti Sándor, a pénzügy tanszék pártosportbizalmija. Ekkor került sor a pártinstruktori rendszer megvitatására, mely a tanárszakraokon már eddig is működött, idén az egész általános karon bevezetik. Így egyrészt a tapasztalatok, másrészt a jövőbeni elképzelések megbeszélése volt a téma.

Mi is a pártinstruktori rendszer? A párt és a KISZ kapcsolatának közvetlenebbé, a KISZ pártirányításának hatékonyabbá válása érdekében az egyes KISZ-alapszervezeteket egy-egy párttag patronálna, aki politikai-mozgalmi tapasztalataival, részvételével az alapszervezet életében segítené annak munkáját. Az a kívánatos, hogy az a párttag, akinek ez a pártmegbízatása, lehetőleg a szakvezető tanszékéről kikerüljön, az alapszervezet tagjait is tanító tanár legyen, akikhez a diákok szakmai, tanulmányi problémáikkal is fordulhatnak.

Párttagfelvétel, közgazdászképzés, aktuális témák

Egy napot töltött a táborban Berend T. Iván, egyetemünk rektora és Szarvas László, az egyetemi pártbizottság titkára.

Szarvas László a párttagfelvételi követelményekről, a pártépitésről és a KISZ ezzel kapcsolatos feladatairól beszélt.

Elmondta és néhány adattal jellemezte, hogy egyetemünk a hallgatói párttagok számáránál tekintve megelőzi a felsőoktatási intézmények átlagát. Ez természetes is, figyelembe véve egyetemünk jellegét. Érdekes azonban, hogy az első évfolyamon más egyetemekkel összehasonlítva igen magas a párttagok aránya, s ez fokozatosan csökken a későbbiek folyamán. Vagyis hozzánk több párttag diák felvételizik, az egyetemen pedig kevesebben lépnek be az MSZMP-be. Ez pártépitési munkánk hiányosságaira hívja fel a figyelmet. Sok, az elvárásoknak megfelelő hallgatóból egyetemünkön nem lesz párttag —

mondta Szarvas elvtárs, majd a párttagfelvételi követelményeket vázolta. Elmondta, hogy még nem eléggé ismertek, s ezért sokak szemében kritikusnak tűnnek e követelmények. A pártépitési munka hiányosságaként megemlítette, hogy általában a funkcióban levő KISZ-tagok kerülnek az MSZMP-be, nagyobb figyelmet kell fordítani a funkciót nem viselő, de az elvárásoknak megfelelő KISZ-tagokra.

Berend T. Iván a közgazdászokképzéséről beszélt. Gazdag nemzetközi tapasztalatai alapján ismertette a magyarországi oktatás — mind a szocialista, mind a kapitalista országokkal szembeni — jellemző vonásait. Kiemelte, hogy nálunk sokkal kevésbé válik szét az elméleti és gyakorlati, valamint az alap- és postgraduális képzés, mint más országokban.

Előadásai után Berend és Szarvas elvtársak kérdésekre válaszoltak. Mint kiderült: inkább aktuális, egyetempolitikai témák érdekelték a hallgatókat.

A végzős hallgatók pályázati elhelyezkedéséről jó és rossz tapasztalatok egyaránt vannak. Állásokban ezúttal sem volt hiány, ami negatívum, hogy az elhelyezkedés nem lett terszervezőbb, csak bürokratikusabb.

Mi az oka, hogy sorra alakulnak át a tanszékek intézetek? Berend elvtárs elmondta, hogy ez nem tanszéki presztízs kérdése, hanem egy világszerte jelentkező folyamat. A tanszék jelenlegi szerveződése régi, múlt századi, atomizált egységek szerinti szerveződést jelent.

A tábor után Vass Lászlóval kértünk rövid értékelést.

A KISZ-bizottság önkritikusan és kritikusan értékelt a tábor munkáját. A szervezésen és a lebonyolításon is érződött a tapasztalatlanság, nagy volt a hiányzókból száma, ami nem magyarázható csak a rossz előkészítéssel. A tábor az alapszervezeti KISZ-munka előkészítését nem végezte el megfelelően, s ez nagy feladatot ró az évközi vezetőképzésre.

A tábori élet kialakításánál nagyobb fantáziával és szélesebb körű szervező munkával, átgondoltabb, szervezettebb kulturális programokkal jobb hangulatot alakíthattunk volna ki. A tábor munkaprogramját hatékonyabbá tehetjük volna. Mindent együttvéve a lellei tábor meglehetősen középszerű és semleges hangulatú volt, mely egyaránt közzönhető a lelkes és igen sok munkát végző szervezők tapasztalatlanságának és a résztvevők fantáziátlanságának is.

A most szerzett tapasztalatok alapján a következő táborokat szervezettebben, szélesebb szervezőgárdával fogjuk előkészíteni és lebonyolítani.

Agg Zoltán
Földes Péter
Sághy Zoltán

Eisenkammer Károly felvétele

Kutatás kutatása

Beszélgetés Szalai Sándor akadémikussal, egyetemünk tanárával a tudományozsociológiáról

— Rövid hír jelezte csak az újságokban, hogy „a Nemzetközi Szociológiai Társaság Tudományozsociológiai Kutatóbizottsága rendezésében nemzetközi konferenciát tartottak Budapesten”. Szalai Sándor professzor, mint a szervező bizottság elnöke, s egyik előadója válaszolt kérdéseinkre.

— Milyen célkitűzéssel alakult a társaság? A Nemzetközi Szociológiai Társaság Tudományozsociológiai Kutatóbizottsága több mint egy évtizede alakult. Munkájában kezdettől fogva részt vesznek a szocialista országok tudományozsociológusai is. A téma amivel foglalkoznak a szociológia egyik különálló ága, amely nemrég alakult ki.

Az emberi tudás és tudomány társadalmi gyökereinek és aspektusainak vizsgálata kezdettől fogva része a szociológiának, de magának a tudományos életnek és intézményeknek, különösen a kutatómunkának ilyen szakszerű megvizsgálására csak akkor került sor, amikor a tudomány „nagyhatalom” lett a gazdaságban. Ez persze összefügg a tudomány technikai forradalom kibontakozásával. Akkor alakult ez az új szak, amikor a tudomány közvetlen termelőerővé és közvetlen társadalmi szervezőerővé kezdett válni.

Ez figyelemre méltó folyamat, mert a technika a tügyújtás ideje óta fejlődött és többet adott a tudománynak, mint fordítva, és az, hogy a tudomány adjon sokat és ösztönzőerővé váljon a technikai fejlődésnek, ahhoz az ipari forradalmaknak, de leginkább a tudomány-technikai forradalomnak kellett bekövetkeznie. 15—20 éve, hogy mint önállóan megnevezett tudományos kutatási specialitás szerepel a szociológián belül a tudományozsociológiája, a kutatás szociológiája. A tudományozsociológiának több oldala van, vizsgálja

— a tudományos kutatómunka — az emberi agyban lejátszódó alkotó folyamatok — társadalmi, gazdasági, ideológiai gyökereit, a tudományos alkotó munka társadalmi, gazdasági feltételeit;

— a tudományt, mint sajátos szervezeti és intézményi alakulatot. Ma már minden iparilag fejlett országban egy komoly iparág lévi termelésnek felel meg az az összeg, amit tudományos kutatásokra és fejlesztésekre felhasználunk. Hazánkban ez a nemzeti jövedelem több mint 3 százaléka. Ez pedig elég komoly arány;

— a tudományos kommunikáció sokféle útját, ami nemcsak a tudósok közti érintkezést és publikációt jelent, hanem a tudományos eredmények elterjedését és alkalmazását a társadalomban, az igazgatásban és egyébtől is;

— vizsgálja magát a kutatást, s hatékonysági feltételeit. A tudományozsociológiának nagy jelentősége van a közgazdaságtudomány számára is,

Még a polgári közgazdaságtudomány is elismeri azt, hogy tulajdonképpen a tudományozsociológiai-gazdasági funkciók értékelésének, és a tudományozsociológiának egyik fő forrása Marx művei. Robert Merton a Columbia Egyetem szociológia professzora, a polgári tudományozsociológia vezéralakja így ír: „Mindem mai tudományozsociológus a maga három-négy ösátja közé sorolja Marxot. Őt nemcsak a német szociológusok tartják magukénak, hanem az angolok is, hisz életének felét Londonban töltötte, de egyéb polgári szociológusok is és legnyilvánvalóbban a szocialista országok szociológusai”. Marx döntő befolyással bír a tudományozsociológiában, ami nem azt jelenti, hogy tudományozsociológus volt, hanem, hogy többek közt a tudományozsociológus is Marx eszméiből indult ki. Marx jól ismerte és megjósolta a tudomány termelőerővé válását, ami viszont a tudományozsociológiai vizsgálat egyik legfontosabb tárgya. A tudomány kiterjedése nem minden termelési ágban egyszerre, vagy egyenletesen végbemenő folyamat, de éppen ezért nagyon érdekes vizsgálni, hol és mennyire haladt előre.

— Kérem, beszéljen a nemrég megtartott Nemzetközi Tudományozsociológiai Konferenciáról és vitáiról.

A Nemzetközi Szociológiai Társaság Kutatóbizottsága egy évvel ezelőtt tartott ülésén fogadta el a mostani ülésnek fővárosunkban való megrendezésének tervét, olyan interdiszciplináris irányvonallal, hogy

a konferencia nemcsak a Kutatóbizottság tagjai, és a szorosabb értelemben vett tudományozsociológusok, hanem a tudománytani kutatók szélesebb köre számára is nyitva állt. A konferencián közel húsz ország kutatói vettek részt mind a tőkés, mind a szocialista országokból és az így létrejött dialógus a helsinki egyezményben meghatározott tudományozsociológiai intenzifikálásának szellemében történt.

Újra napirendre került a régóta folyó nemzetközi vita arról, hogy szervezhető-e, tervezhető-e a tudomány. Ez az ún. Bernal—Polányi vita folytatása, amely egy tudományos panelvita (vizsgálati módszerekkel) folyó. Miben is áll a Bernal—Polányi híres, még a harmincas években lezajlott vitájában az ellentét. Tudnunk kell róluk, hogy Polányi Károly, a Társadalomtudományi Társaság fiatal köréhez tartozó vegyész, később tudománypolitikus, akinek jelentős szerepe volt az 1918—19-es magyarországi eseményekben, s hogy az angol J. D. Bernal nemzetközi hírnévű kristallografus és a Béke Világtanács elnöke volt. Bernal, aki a tudomány történetét a marxizmus által inspirálva vizsgálta, kezdte meg adatszerűen, konkrétan vizsgálni a tudomány kutatási apparátus paramétereit. Ő fedezte fel a mai K+F (kutatás-fejlesztés) statisztikának az alapjait. Bernal a tudomány gazdasági, különösen termelési funkcióit állította előtérbe, amelyeket a tudományozsociológusok és tudománytörténészek addig eléggé elhanyagoltak. Igaz, időnként figyelmen kívül hagyta a tudomány egyéb fontos funkcióit és így olykor az ökonomizmus hibájába esett. Ez igen gyakori, hogy polgári tudós a marxizmushoz közeledve hajlamos lesz a marxizmust kissé ökonomisztikusan értelmezni. A döntő az, hogy Bernal kiáltja a tudomány gazdaságilag megalapozott szemléletét és a tudomány tervezhetőségét mellett.

Polányi más elmélettel állt elő, felvetette a „Scientific Community”, a tudósok közösségének szerepét.

Amíg egy kutatás eredménye csak az alkotó fejében van meg, igen csekély a hatása, sőt még az sem elég önmagában véve, ha közvetlen felismeréseit. Kutatómunkája úgy és akkor válik hatékonyá, úgy válik el az igaz a hamistól, a lényeges a lényegtől, amikor egy idő múlva a tudományos közösség átveszi, igazolja, felhasználja, továbbfejleszti a kutatást. Polányi a tudósok spontánul kialakuló közösségi kapcsolatainak tulajdonította a főszerepet a tudományos haladásban és így abba az irányba csúszott el, hogy nem volt kellő figyelemmel a tudományos tevékenység tényleges tervezhetőségére.

Inkább a tudomány belső önmozgását és a tudós társadalmon belüli mozgását írta le és tekintette a tudomány fejlődés döntő mozgató erejének, s nem ismerte fel a gazdasági tényezők alapvető fontosságát. Mindez csak a kutatócsoportok belső életének vizsgálatára inspirált.

A budapesti Nemzetközi Tudományozsociológiai Konferencia vitája lényegében megmutatta, hogy

a Bernal—Polányi féle ellentétben ma már lényegében túléltünk. Mind erősebben előtérbe került a korszerű marxista álláspont, amely egyfelől a tudományos kutatás fő irányainak tervezhetőségét, sőt tervezésének szükségességét hangsúlyozza. Másrészt nagy jelentőséget tulajdonít a tudományos munka belső erőforrásai szabad kibontakozásának, a tudósok öntevékeny kezdeményezéseinek a tudományozsociológusok között.

Másik érdekesség a konferencián, hogy megvitatták az UNESCO-nak egy most folyó nemzetközi összehasonlító vizsgálatát, amely azzal foglalkozik, hogy kutatóegységeken belül milyen tényezők határozzák meg működésük hatékonyságát.

Az objektív tényezőknél túl (felszerelés, szervezet stb.) még vannak szociológiailag nagy fontosságú kérdések, mint az emberi kapcsolatok minősége, a belső spontán koordináció stb., amelyek a kutatás eredményének hatékonyságát meghatározzák, ami viszont közvetlenül gazdasági, termelési és egyéb érdek is. Magyar részről az MTA Tudományozsociológiai Csoportja vesz részt ebben a nemzetközi vizsgálatban, mégpedig elsősorban a magyar biológiai kutatóhelyekre kiterjedő adatfelvételekkel és felmérésekkel. Ugyanez folyik még párhuzamosan öt országban: Ausztria, Belgium, Finn-, Lengyel- és Svédországban.

— A konferencián a professzor úr is tartott egy előadást, mije foglalkozott a felszólalásával?

A konferencia megnyitóján az egyik előadást én tartottam a nemzetközi kutatási együttműködés szociológiájának kérdéseiről.

A nemzetközi kutatási együttműködés azért vált érdekessé és nagyon fontos szociológiai témává, mivel egyre nagyobb méretű nemzetközi kutató vállalkozások jönnek létre a világban.

Gondoljunk a Nemzetközi Geofizikai Évre, amelynek során bizonyos meghatározott időpontokban a Föld minden táján működő obszervatóriumok és megfigyelőállomások bizonyos előre meghatározott típusú vizsgálatokat hajtottak végre és így vált először lehetővé a globális méretű geofizikai, meteorológiai stb. adatfelvételek egész sorozata. Az előadásomban rámutattam arra, hogy nemcsak oly nyilvánvaló jeleire kell felfigyelni a nemzetközi kutatási együttműködés fejlődésének, mint amilyen például a geofizikai „világnapok” voltak, vagy amilyen napjainkban a szovjet—amerikai űrkutatás. Egyre nagyobb számban alakulnak ma nemzetközi kutatóintézetek, amelyekben nap nap után együtt dolgoznak a legkülönbözőbb politikai és társadalmi-gazdasági rendszerű országok kutatói. Ilyen például a Bécs melletti Laxenburgban működő IASA, a Nemzetközi Alkalmazott Rendszerkutatási Intézet, amely eredetileg szovjet és amerikai közös kezdeményezésre alakult meg, s amelynek munkájában ma már az alapító két ország kutatói mellett számos tőkés és szocialista ország kutatói, köztük magyarok is részt vesznek. Mindezek olyan fejlemények, amelyeket csak az enyhülés tett lehetővé. Tudományozsociológiai jelentősége óriási.

— Milyen további elképzeléseket, terveket készített elő a most lezajlott budapesti konferenciára?

Jövő év augusztusában ül össze a Stockholm mellett Uppsálában a 9. Szociológiai Világkongresszus. Az ilyen négyévenkénti világkongresszusokon ténylegesen az egész világ szociológusai találkoznak és tanácskoznak. Magyarország előreláthatólag ezúttal is jelentős tudományos delegációval képviselteti majd magát. E világkongresszuson a Nemzetközi Tudományozsociológiai Kutatóbizottság továbbvizsgálja a budapesti konferencia három központi témáját:

1. a tudomány és a technika társadalmi vonatkozásai, különös tekintettel a tudományos és technikai haladás mai kapcsolataira;

2. a kutatási folyamat kutatása, szociológiája;

3. a tudomány és a kultúra összefüggései.

— Egyetemünk hallgatói milyen formában találkoznak a tudományozsociológiával?

1972 óta, amióta a Közgazdaságtudományi Egyetem szociológia professzora vagyok, évről évre vezetek egy szakszemináriumot különböző karokhoz tartozó hallgatók számára, akik szociológiai diplomamunkájuk készülnek az államvizsgára. Hallgatóim közül utóbb sokan szociológiai kutatóhelyeken és szociológiai munkahelyeken helyezkednek el. Ennek a szakszemináriumnak a tárgya a szociológia módszertana mellett speciálisan a tudományozsociológia. mégpedig azért mert nézetem szerint a tudományozsociológiai-gazdasági funkcióinak szociológiai vizsgálata igen nagy fontosságú az egész közgazdaságtudomány számára is.

Dezséri Kálmán

Szemtanúk a forradalomról

Karikás Frigyes 1907-től vett részt a munkásmozgalomban. Az első világháború idején hadifogságba került, majd megszököve a hadifogoly táborból Moszkvába ment, ahol a Guzson-gyárban dolgozott, mint szerszámlakatos, majd művezető.

1917. május 5-én lépett be az OK(B)P-be. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom moszkvai eseményeinek közvetlen szemtanúja és tevékeny résztvevője volt.

Igy ír erről a Moszkvai lapokban:
Immár két napja szakadatlanul folyt a harc Lefortovóban (Moszkva egyik délkeleti külvárosa, ahol sok kaszárnya van) ádáz küzdelemmel az Alekszejev katonai iskoláért. Itt volt a fehérek egyetlen tüzérségi állása, ahonnan szakadatlanul tüzeltek ránk, a gyára és a Goujon-gyári kolóniára... Nehéz csata volt ez. A támadást a Napoleon-kapu felőli mezőről kellett indítanunk, teljesen fedetlen helyről. Vagy hat-szor indultunk már rohamra, minden eredmény nélkül. Halottak és sebesültek sokasága jelezte kemény csatánk útját...
...Folyt a harc a Kreml mellett elterülő kínai városnegyedért. Ekkor már általános támadás indult a Kreml birtokba vételére.

Az Arbat téri kadétiskola és a Kreml volt még a fehérek utolsó erőssége, ezért indult meg a moszkvai harcok hetedik napján az általános támadás.

Künn, nálunk a Vörös Gárda gyári beosztása már régen felbomlott, össze volt itt már keveredve minden. A kuzskói hadifogolytáborból sohasem látott szerb és román nyelvű hadifogoly emberek jöttek mind nagyobb és nagyobb számban közeink, ismeretlen eredetű puskákkal, sőt géppuskákkal.

Lassan és rendezetlen sorokban vonultunk a Kreml felé...

Polvaxon a helyzet változatlan

A tavalyi év méltán nagy sikerű klubprogramja az idén is szívesen várja vendégeit — szeptember 29-től a „teaház” ismét üzemel!

A mottó („minden a régi, csak még jobb!”) egyaránt igaz a teára, zsíros kenyérrre, folkműsorra és az aznapi témára. Továbbra is csütörtökönként találkozunk, továbbra is a klubban, továbbra is hét órakor.

A nyitó POLVAX-on, 29-én az „eurokommunizmusról” lesz szó

— külön aktualitást ad a kérdésnek Santiago Carillónak, az SKP főtitkárának közelmúltban megjelent könyve, amely körül kialakult viták, nézeteltérések ismét megmutatták, hogy „eurokommunizmus-ügyben” ma még korántsem egységesek a vélemények. A kérdés helyzetételében minden bizonnyal komoly segítséget fog majd nyújtani

meghívott vendégünk, Horn Gyula társ, az MSZMP KB Külügyi osztályának helyettes vezetője. (Az előműsort — ha nem jön közbe semmi — a Kaláka együttes adja.)

A félév során egyébként a következő témákra van kilátás:

„Kína — kongresszus után” (Tóth Barna, a külügyi intézetből), „Szocialista életmód” (Ancsel Éva szociológus), „1917. október — ma” (Dolmányos István történész), „Szocialista demokrácia” (az előadó személye még nem eldöntött);

„FKP — választások előtt” (Salgó László és az FKP vezetőségéből egy elvtárs); „Belgrád után” (Pulya Frigyes), „Politika az irodalomban, irodalom a politikában” (Moldova György), valamint „Kémelhárítás, politikai elhárítás” a meghívott vendég személye még itt sem tisztázott.

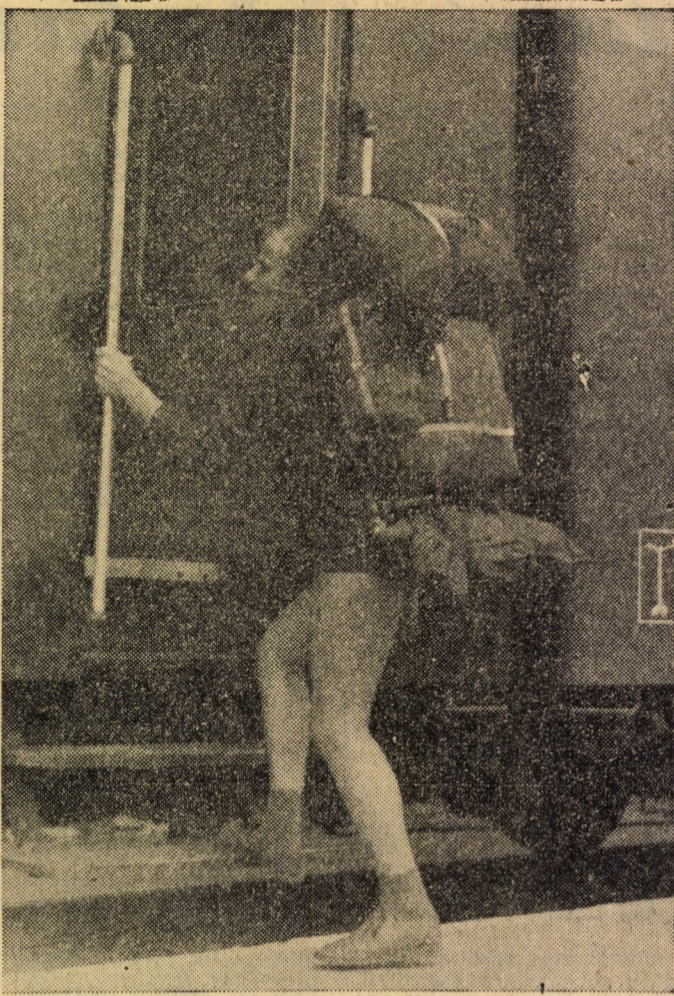
Legközelebb, tehát szeptember 29-én találkozunk, este hét órakor a klubban, a szamovárak mellett.

—fóris

Karate

Karate tanfolyam indul kezdőknek. Jelentkezni lehet a Kinizsiben szeptember 26-tól 30-ig, este 8-tól 9 óráig.

Induló

Fotó: Fátó Péter

Tanúságtevők

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára az MSZMP Párttörténeti Intézete, valamint a Kossuth Nyomda közös gondozásában újabb „Tanúságtevők” kötet jelent meg — immár a harmadik.

A kötet emléket állít annak a százezer magyar internacionalistának, akik közvetlen szemtanúként élték át a Nagy Októberi napjait, és részesei lettek a nagy történelmi sorsfordulónak.

Közülük a felnőtt nemzedék is már csak a legkiemelkedőbeket ismeri, pedig nem szabad megfeledkeznünk népünk e fontos történelmi hagyományáról.

A visszaemlékezők felidéznek fogságba esésüket, a táboréletet, bekapcsolódásukat a hadifoglyok mozgalmába.

A magyar kommunista harcosok rövid életrajzi adatait,

valamint számos korabeli felvételt is tartalmaz a jól összeválogatott, átfogó képet nyújtó kötet.

Megszólalnak a könyv lapjain a Vörös Hadsereg parancsnokai és katonái, akik ezekben a nehéz években együtt harcoltak a magyar internacionalistákkal Szovjet-Oroszország legkülönbözőbb részein. Megtudhatjuk, hogyan készült a Vörös Hadsereg a Magyar Tanácsköztársaság megsegítésére, s mi volt az ok, hogy a tervet mégsem sikerült végrehajtani.

A kötet anyagát egyrészt gyűjtőmunka révén a Párttörténeti Intézet munkatársai jegyezték fel, másrészt a Szovjetunió Párt- és állami levéltárában őrzött anyagokból és folyóiratokból válogatták. A köztölt írások többsége már megjelent az 1930-as években, a „Sarló és Kalapács”, „A mi történelmünk” c. rovatában.

ELSZABADULT SÖTÉTSÉG

(Veri az ördög a feleségét)

Sokasodnak Göre Gábor utó-dai a filmvásznon. Ideológikus szerepe az elmúlt hét szűk és eseménygazdag évtized alatt nem sokat módosult: a provincia provinciális „intellektuális-jének” provinciális élcelődése provinciális környezetén. A soha ki nem mozdult gondolat képzeletbeli, önmagát rendkívül szórakoztató utazása távoli, egzotikus tájakra: hazá. Nem, nem Párizsba, sokkal messzebb: csak ide. És ennek a paradoxonnak a segítségével már pusztán spekulatív megválaszolatunk egy első pillantásra fogás kérdést: Vajon honnét és (gőregáboros, „balászbélás”) szemlélet, stílus, otthonos magabiztossága, könnyű és fölényes szarkazmusa — a valóság — és életismeret oly szembe-tűnő szegényessége ellenére? A gondolat szegényessége ellenére? A művészi érték-telenség, súlytalanság ellenére?

Ha szatíra, ha humor: a népszínművekhez képest is epigonizmus. Ha „dokumentum”, ha valóság: görcsös, feszült akarással konstruált. Ha valódi: nem igaz. Gárdonyi, ha le-lemerült is a porba, Gárdonyi maradt. Szellemes, eredeti, szórakoztató. Nem volt szüksége az újító, radikális pózra. Göre Gábor már születése pillanatában sem volt modern figura és nem soroltott soha, még véletlenül sem a „magas művészet” teremtette hősök közé. Elgondolkoztató ezért az a visszalépés, amely a századfordulóhoz képest történt. A Kajtár család és hasonló sztyeppe-sötétséget stb. (szándék szerint a magyar Ugart) hivatott ábrázolni — természetesen humorral fűszerezve, nehogy a vásznon látható „emberekkel” szemben már kultúrát, intelligens néző gyomra felkavarodjék. A visszalépés abban rejlik, hogy ezek a fantomfigurák néha túl komolyra, „valóságosra”, „művészi-re” sikeredtek „dokumentum-filmes” genézisük folytán; gyártásuk a hatvanas évek második felétől fokozatosan koncepciózus irányzattá izmosodott. Mesterségesen szűk nyilvánosságú játékos és izgalmas ködbe burkolta: így történetet, hogy a fiatal és ambíciózus ugar-botanikusok e művészi-

Iem kerekének küllői közt: ha akadozik, hát ezért akadozik...

Az érzékeny művészi koncepció helyét az évek során fokozatosan egy világnézeti, majd nem hogy elméleti rangra emelt pusztán formai-technikai arzenál, a dokumentarista eszköztár szorította ki. Mint néhány sikeres kísérlet bizonyította, ez az eszköztár a rövidfilm számára tartogatott bizonyos lehetőségeket — bár a kórusa kezdettől fogva vegyültek hamis hangok is. A korlátok és lehetőségek azonban — úgy tűnik — realisan nem mérettek fel. Lehet, hogy a dokumentarizmus alkalmas a valóság mély és teljes érvényű művészi tükrözésére, de ezt az ideig még egyetlen példa sem támasztja alá — az ellenkezőjét igen. Hiszen, ha látom nemcsak a művészi-szellemi igénytelenség öltözékéket! Komolykodó és radikálisra kozmetikázott népszínműként!

A lényeg nem úszkál a gözölgő ünnepi levesben, sem másutt. Egyfajta filmművészeti formanyelv ismerete pedig a lényeg, kiküzdött világnézet, tartalmas gondolat nélkül csak az abc, csak a betűk ismerete, de nem értelmes közlés. Hiába ismeri valaki a cirill-betűket, ha nem tud oroszul.

A „balászbélás”-nak nevezett irány (készültek és készülnek abban a stúdióban egészen másféle filmek is), főleg egyes kiemelkedőbb képviselői révén gazdagította ugyan a magyar filmet, de ma már jócskán foglyos saját sablonná kövesedett eszközeinek, és képtelen volt művészi értelemben meghódítani közegéül a „nagyfilmet”. Tanú erre a Veri az ördög a feleségét is. Utólag, visszatekintve már súlytalanabbnak tetszik a színporkázó Jutalomutazás. Egészen másképpen, de a közös logikai gyökerek miatt lett tévesztett a Sípoló macskakő.

A dokumentarista köntösű népszínműfilmek (rövid- és nagyfilmek) nézőiben hazafelé menet furcsa kérdéskör feszül fel. Ha ilyenek az emberek, lehet-e velük és nekik demokráciát, ésszerűen és humánuosan szervezett társadalmat, kultúrát, Európát csinálni? Kell-e? Szükséges-e? Végre lehet-e hajtani egyáltalán ezekkel bármilyen értelmes rendelkezést? Legyőzhető-e a szellemi sötét?

leg különben konzervatív áramlata hovatovább mint rühelt fel. De ha felmerült, akkor ami történt, azt úgy hívják: manipuláció.

A fentiek nem csupán a Veri az ördög a feleségét című filmre vonatkozhatók. A dokumentarizmus és a népszínmű első hallásra talán merésznék tűnő társulását azonban a magahalmazát egyetlen egyre, az ostoba korlátoltságra redukáljuk, azt önálló léttel ruházzuk fel és lényeges — ha nem a leglényegesebb — társadalomalkító tényezőként kezeljük. Így aztán elkerülhetők az érzékeny művészi koncepciót igénylő erőfeszítések, elkerülhető a valóság teljességével való szembesülés: mindennek megvan a maga egyszerű oka és okozata, alfája és omegája, színe és visszaja, és ez az emberi ostobaság. Azonosítva a régóta keresett végső ok. A tudati szint elszabadult szellemalkaja nem mint egy konkrét társadalom konkrét stációjának konkrét mozzanata, hanem a numeró egyes, par excellence döntő faktor. Képzeliük el ezt a szellemalkotó lábával a történe-

Több ilyen furcsa kérdés merülhet fel. De ha felmerült, akkor ami történt, azt úgy hívják: manipuláció.

A fentiek nem csupán a Veri az ördög a feleségét című filmre vonatkozhatók. A dokumentarizmus és a népszínmű első hallásra talán merésznék tűnő társulását azonban a magahalmazát egyetlen egyre, az ostoba korlátoltságra redukáljuk, azt önálló léttel ruházzuk fel és lényeges — ha nem a leglényegesebb — társadalomalkító tényezőként kezeljük. Így aztán elkerülhetők az érzékeny művészi koncepciót igénylő erőfeszítések, elkerülhető a valóság teljességével való szembesülés: mindennek megvan a maga egyszerű oka és okozata, alfája és omegája, színe és visszaja, és ez az emberi ostobaság. Azonosítva a régóta keresett végső ok. A tudati szint elszabadult szellemalkaja nem mint egy konkrét társadalom konkrét stációjának konkrét mozzanata, hanem a numeró egyes, par excellence döntő faktor. Képzeliük el ezt a szellemalkotó lábával a történe-

Zimányi Zoltán

Kultúrtábor Mártélyon

Mártély?... Mártély?... Ebben az — általam — sose hallott nevű faluban rendezték idén a kultúrtábor.

Hosszú órákon keresztül vonatkozik az ember, kétszer átszáll egy másik masinista mögé, vár a csatlakozásra, fél órát gyalogol az állomástól a tűző napon, és egyszerűen ott a tábor. Fák, virágok, fény, na és a „szóke” Tisza! A festői környezet a képzőművészeti kör tagjainak nyújtotta a legnagyobb élményt. „Énekelni, táncolni mindenhol lehet, de festeni...”

A tábor mintegy 50 résztvevője képviselte az énekkart, a tánckart, a képzőművészeti kört és a klubot. Mindannyian próbálni, dolgozni jöttek.

Fesztivál Kórus

— Nem engedhetjük meg magunknak a lazítást, különösen azok után, hogy elnyertük a Fesztivál Kórus címet — mondta Varjas Pál a Chorus Oeconomicus oszlopos tagja (9 éve dalolgat a kórusban).

— Ez a kitüntetés a legmagasabb, amit amatőr énekkar kaphat, így joggal vagyunk nagyon büszkék rá. De ezt el is lehet veszíteni, úgyhogy nem üthetünk tétlenül, folytatni kell a gyakorlást, a tanulást,

mert a cím megtartása kötelem.

Nagyon sokat köszönhetünk két karnagyunknak, G. Horváth Józsefnek és Szári Mihálynak, akik időt és fáradságot nem kímélve foglalkoznak velünk.

Egyetlen szépségihája van a mi kis kórusunknak: nincs rendszeres fellépési lehetőségünk. Persze minden „sátoros ünnepkor” fellépünk az egyetemen, élénkeljük, amit kell, de nem akarunk itt megállni!

Négyen jöttek a képzőművészeti körből, hogy Komjátí Ilona vezetésével egy hétig csak a szenvedélyüknek éljenek.

— Ilyen lehetőségünk nagyon ritkán adódik, hogy szinte egész nap csak fessünk, ráadásul ilyen körülmények között. Év közben nem tudunk mindig annyi időt szakítani erre a célra, mint amennyit igazán szeretnénk. Heti 2 alkalommal jövőnk össze, de sok a „kötelező munka” (plakátok, felhívások, meghívók), és a saját elképzelés megvalósítása megint csak tolódik.

Közös plakátkiállítás az OTE-vel

Az idén szeretnénk több kiállítást rendezni, az egyetemen is. és ha lesz rá lehetőség, más kiállítóterekben is. Közös

plakátkiállítást tervezünk az Orvostudományi Egyetemmel — tudom meg Réczey Imrétől, aki a kis társaság titkára.

— És ne felejtset el, hogy nincs modellünk! — szól közbe Fejér Anna Mária — jó lenne, ha jelentkeznének olyan fiúk vagy lányok, akik szívesen üldögnének pár órát egyhelyben. Félreértés ne essék, nem akt-modellekről van szó!

„Hej, igazítsd jól a lábad...”

Reggeli után 5 perccel már, vacsora előtt 10 perccel még mindig fáradhatatlanul fordulnak, lépnek, ugrálnak, taposnak, mikor mit kell.

De meg is van az eredmény! Két külföldi turné egy évben igazán szép siker egy amatőr táncos életében.

Kevesebb a fiú, mint a lány, mégis sértődés nélkül áthidalják ezt a dolgot: nincs állandó partnere senkinek — legálábbis a próbák alatt —, minden lépésformát, motívumot mindenki megtanul, begyakorol. Talán az egyik legjobban összeszokott, összeforrott társaság a táncos.

Egy önálló kultúrháznak is dícséretére válna az a sok terv, elképzelés, amivel a klub ve-

zetői várják idén a hallgatókat.

— Elsődleges szempont, hogy színvonalas, mégis olcsó (anyagilag!) szórakozást tudjunk nyújtani, minél szélesebb körnek, közönségnek. Vannak kialakult, hagyományzámba menő műsoraink: Balázs Béla Stúdió filmjeinek vetítése (kedden), jazzklub (szerdán), a POLVAX (csütörtökön), Böszme-disco (szombaton).

Az elsősők klubját minden második kedden tartjuk, kb. az első vizsgaidőszakig, hogy ismerjük meg egymást a srácok, mondják el problémáikat, kérdéseiket.

Minden napra más program

Szeretnénk más programokat is: esztétikai klubot: Fábri Péter vezetésével, XX. századi szellemi irányzatokról, az „izmusokról” egy sorozatot, de ezek még bővülnek.

Koncz Péter magávalragadó lelkesedéssel beszél a klubtennisről, a tervezett sorozatokról. Mindenkit szeretettel várnak az előadásokra!

Ez a kérdés vonatkozik a többi érdeklődési körre is, ők is hívják-várják az énekelni, táncolni, rajzolni, „ülni” szeretőket. Kérésüket örömmel tolmácsolta:

Egressy Gabriella

MAJD NEM PUCÉRAN

Már nem emlékszem pontosan a film cselekményére, csupán az a kép maradt meg bennem, amikor a hősnő valami folyótól mezelenül lépett ki a repülőgépből, az utazóközönség teljes megdöbbenésére. Ekkora marhaság is

csak filmen történhet meg mondhatnánk, ha...

Szóval külföldre készültek a lányok. Gondosan bepakolták a cuccukat, ki-ki a ruhátára legjobbjait. Jól ismerték egymást. Szinte leltárszerűen el tudták volna mondani, ki mit hoz a bőröndben. Éva az új farmerruháját, amit alig néhány hete nyugatról hozott a papája. Mari holmija közt ott lapult az Ecserin vásárolt 1500 forintos farmus. Anyira kímélte, hogy most szinte újként fog hatni a többiek előtt. Na és Bea... Az ő rongyai a legmenőbbek. Még tavaly történt, hogy a külföldi rokonok teljesen felruházták. A cipőtől a stóliáig minden drága francia holmi rajta.

Az otthoniaktól való érzékeny búcsú után még vagy éjjel kettőig beszélgettek a vonat hálókocsijában. Villanyoltás után valamelyikük indítványozta, hogy nyissák ki az ajtót a folyosóra. A rekkenő hőség így már valamelyest elviselhetőbb lett. Néhány per-

cen belül a nyitott ajtó mellett a lányok mély álomba merültek.

Uticélukhoz közeledve kora reggel ébredtek. A kupét bera-gyogta a reggeli napfény. Minden olyan derűs volt. Jó hangulatban öltözködtek, amikor Bea felkiáltott: A csomagom! — s a cökmőkök össze-vissza-ságában kotorászott. Nincs! — rémüldözött. A lányok döbben-néztek rá — na, ne hüllyeskedj! — és ők is utána néztek. Megnézték az ágyakon, ágyak alatt, a szomszédos fülkében, ahol szintén társaságbe-liek utaztak, de nem volt se-hol. Ennek fele sem tréfa. Bea ott állt a kupé közepén egy át-tetsző béby-dollban, és még mindig nem tudta elhinni, hogy nem tréfa az egész, hanem döbbenetes valóság. Ellopták a csomagját. A nyitott kupé aj-taján át a sötétbe besurranó kiválasztotta éppen a legértékesebbet. Pedig sokkal kézen-kefvőbb is lett volna az ajtó mellett a fogason lógva, de nem, ennél jobbat választott, egy egész bőröndre valót.

Néhány perc és a vonat vég-céljához ért. A lányok még mindig a csomagot keresték. A hálókocsi felügyelője teljesen zavart volt. Ilyen még nem fordult elő a praksziséban. Ho-va forduljanak segítségért? Ki-nek jelentésük? Mint egy fel-bolydult méhkas, olyan volt az egész szerelvény.

Fékezett a vonat. A pályau-dvaron ott vártak rájuk vir-rággal, miközben Bea bőve-továbbra is áttetsző hálópén-delyében tehetetlenkedett. Le-szállni készültek, de ő így mégsem mehet. Kapkodva nyil-tak a bőröndök. Ki egy blúzt, ki egy szoknyát adott, meg mi-egymást. Nem ez kicsi... Pró-báld az enyém... Ez jó. Így végül is kölcsön ruhában érke-zett meg és mégsem anyagzott meztelenül, elvégre is, ilyen eset csak a moziban történhet meg.

he.

Klubprogram

Sztárok a pódiumon

A tavalyi év mérlege egyetemünk klubosai számára igen pozitív. Majd minden programon telt ház volt, s az egyes műsorok, előadások általában kedvező visszhangra találtak.

Felkerestük a klub vezetőségét, milyen lesz az idei program, milyen csemegéket várhatnak a hallgatók, az érdeklődők?

Ime a heti ajánlat: Hétfő Az egyedüli „szünnap”.

Kedd:

Minden kedden 7 órától kezdődik a filmklub,

ahová a belépés ingyenes. A filmet szeretik és értők a Balázs Béla filmstúdió alkotásai, s néhány a MOKEP által is forgalmazott filmet tekinthetnek meg.

Szeptember 27-től minden második kedden fél 7-kor „indul” az elsős klub.

Szerda: Lassan hagyományos dzsessznappá válik.

Minden szerdán 7 órától neves hazai együttesek, szólísták lépnek fel a dzsesszklub pódiumán.

Csütörtök: Este 7-től a kedvelt és népszerű POLVAX.

Péntek: október 14-től kéthetenként 7 órától tartják a POLVAX-kört.

A név is utal rá, hogy ez a program a POLVAX „különkiadása”. Itt az érdeklődők az aktuális politikai eseményekhez kapcsolódó ideológiai kérdésekről kaphatnak beható tájékoztatást, vitakozhatnak az adott téma neves szakértőivel. Ízelítőül néhány téma: a közvélemény szerepe és hatása a politikai folyamatokra. A polgári demokrácia vezető pártjainak ideológiája.

Október 21-től minden második héten kerül megrendezésre a szociológiai klub,

K. E.

amelyre neves szakembereket hívnak meg. Szó lesz itt a társadalmi mobilitásról, az iskolarendszerről, a paraszti osztály átalakulásáról és még sok más érdekes szociológiai kérdésről.

Szombat: A táncolni, szórakozni vágyók újra részt vehetnek a Közgáz-klubon,

amely minden szombat este fél 7-kor nyit. A klubban és a szibongóban fél 9-ig disco-zene szól, fél 9-től 9-ig a második előadásban ismert művészek (Cseh Tamás, Köllő Miklós, Alfonsó) lépnek fel. 10 órától menő beategyüttesek koncerteznek.

Október 1-én az első klubon a Mini, a későbbiekben a Neoton, a Fonográf, a Nautilus lép fel. Most folynak a tárgyalások az LGT-vel, a Generállal, a Piramissal és az Omegával, tehát szombatokonként látható és hallható lesz beateletünk egész élgárdája. Filmvetítésre 11-kor kerül sor a II. előadásban.

A klub vezetői felhívták a figyelmet arra, hogy

ebben az évben fokozottan ügyelnek majd a rendre.

Rosszul öltözöttek, ittasak még tagságival sem jöhetnek be, valamint tagsági nélkülieket sem fognak beengedni semmilyen ürüggyel sem.

Aki a szombat estét a Közgázban akarja eltölteni, az szeptember 26-tól október 14-ig hétköznap délutánonként 4-től 7-ig az aulában válthatja meg az igazolványt.

Új dolog, hogy diákoknak csak személyi és diákigazolvány szükséges, tehát KISZ-javaslat nem kell. (Ez a jelentkezési lapon is fel van tüntetve!)

Szerlem '77.

A hivatal előszobájában csak ketten voltak. Egy fiú — és egy lány. F fiatalok voltak, játékosak, ingerkedők.

LÁNY:

Szeretsz?

FIÚ:

Ez csak triviális. Miért kérdezed?

LÁNY:

Informálódni akartam az érzelmeidről.

FIÚ:

Kis csacsi! Hiszen konstata-lhattam, hogy te jelent-ed életem specifikus fundamentumát!

LÁNY:

Igen, csak mindig attól ret-tegek, vajon milyen távon perspektivikus a mi kooperá-ciónk?

FIÚ:

Drága... mondtam már, hogy emiatt ne öröld magad. Ez a szerlem egy kész per-manencia — egymás felé to-lerancia, miközben impoten-cia kizárva. Hát mi lehetne baj?

LÁNY: Azt szeretem benned, hogy ilyen konzekvens vagy!... És megcsókolták egymást.

FIÚ:

Délután ráérsz?

LÁNY:

Sajnos nem. Instruálni fo-gok. Elvállaltam egy elsős csoportot. De este már a tiéd vagytok.

FIÚ:

Remek! Majd összeorgani-zálunk néhány produktív srát.

LEÁNY:

Már alig várom!

És ismét egymásba omlot-tak.

„Milyen szép pár!” — me-redt maga elé Kuglérné, a ta-karító, aki a szomszéd szo-bában tüsténkedett. „Milyen konstruktívan beszélget-nek...” — és remegő kézzel letörölgetett egy poros értel-mező szótárt...

Fóris György

A puska

Noha a diákélet egy bizo-nyos szakaszában majd mindenki megpróbálkozott ve-le, több-kevesebb szerencsével, mégsem közismert e fegyver-készítés módja. A használata pedig egyenesen hadított, kü-lönösen az kell hogy mara-djon az oktatók körében. Így aztán, ha majd egyszer egy vakmerő vállalkozó elhatáro-zza, hogy rendszerbe gyűjti a puska történetét, nehéz dolga lesz, ha azt akarja, hogy a fegyverkészítő se érje baj, és alkalmazását is diszkrét ho-mály fedje.

Hogy is kezdődhet egy ilyen monográfia? Természetesen a történelmi visszapillantással. Az első puskakészítő született időszerűsége előtt... Ebben az időben különösen körülményes lehetett a puska használata, mert egy agyagtáblára rótt, vagy kőbe vésett fegyvert ne-héz volt elrejteni a ruhák rán-cai között. Aki híjával volt a leleményességnek, azt könnyen agyonsújtotta a saját puskája, na nem mintha ez nem fordul-na elő ma a könnyűfegyverek korszakában. Mert ha a pihe-könnnyű szolid fazonú papiros-ka egy óvatlan pillanatban a rossz fegyverhasználati ismereteket folytán kiesik a padból az oktató szemelétára, hatása felér egy atombomba erejével.

De maradjunk még a múlt-nál, jobban mondva közelít-sünk ahhoz a korhoz, amikor már írásos emlékek is rendelkezésünkre állnak a kutatás-ban.

Egy jól sikerült vizsga má-morító hangulatában öntötte el az őszinteségi roham, egyik fiú ismerősömet, amikor elmondta, hogy még most is őrzik otthon édesapja matek puskáit, amit 25 évvel ezelőtt szép ered-ménnyel forgatott.

— Az ő módszere szerint ké-szíttem én is a puskáimat — és

a zsebből négy centimél nem szélesebb pauszpapírtekercset vett elő. A hosszú papírszalag-ra apró betűkkel, számokkal voltak felírva a matematikai számítások, képletek. A szalag mindkét végét egymással szemben tekerte fel és a te-keréseket befőttes gumival fo-gta össze. Így az egész féléves matek puska alig volt egy gyu-faskatulyánál nagyobb. A ke-zelését is elmagyarázta. Hallat-lanul egyszerű volt, csak teker-ni kellett. Ennek a puskaké-sztítésnek valószínűleg az ere-de a ókori pergamenek vi-lágából származik. A fiú nem tudott erre bővebb felvilágo-sítást adni, de hogy nagyon ne kanyarodjon el a számok vilá-gától, felvilágosított; egy ilyen elegáns kis önvédelmi fegyvert ma a piacon meg-szerezhetné a három-három és fél kilót. A műegyetemen az ilyen kereskedelmi akciók szinte mindennaposak.

— S gondoltál már arra, hogy eladod? — faggattam. — felér egy ötös találatl.

H.

benne, hogy sajnálók tőle meg-válni. Ha egyszer nagyon meg-szorulok, talán majd akkor.

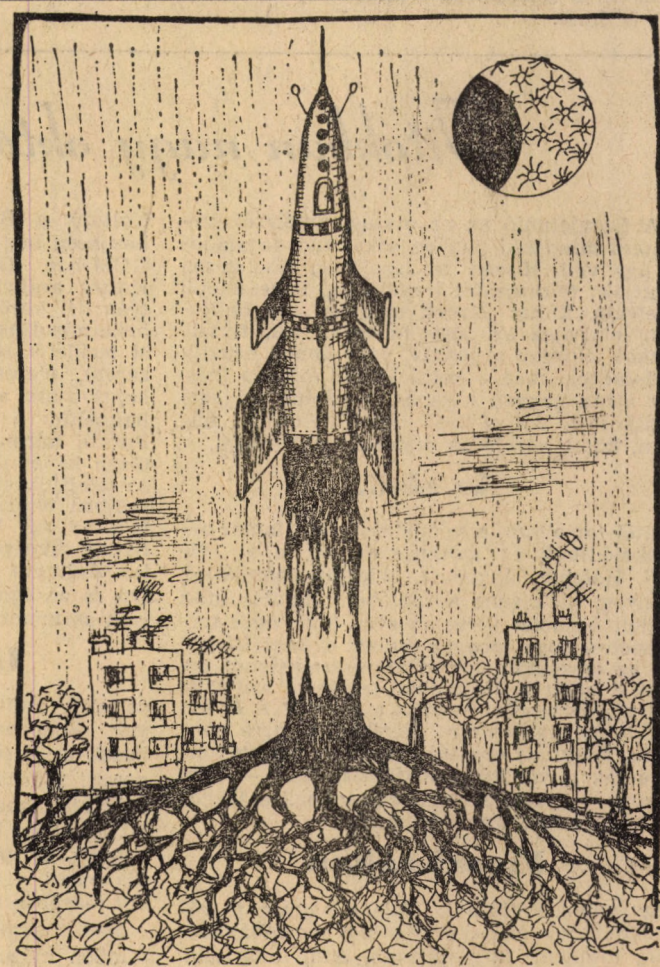
De lássuk a fegyvermíves-ségnek egy maibb válto-zatát. Egy varró nő mesélte ru-hapróbálás közben. Napok óta tanúja volt a lánya kinlódá-sának. Pg-vizsgára készült. A legszívesebben abbahagyta vol-na a varrást, és odaül a lánya mellé, hogy olvassák együtt, talán akkor könnyebben megy a tanulás. De amióta nyugdíj-ba ment, már nem vette rá a bátorsága. Inkább maradt az ilyen alkalmi varrogatások mellett, elvégre ezzel is a lá-nyát segíti — nyugtatta ma-gát. Aztán eljött a vizsga előtti este. A lány hisztérikus sírásra fakadt. Nem tud semmit. Min-den hiába. Meg fog bukni.

— Nem! Nem, ezt nem te-heted! — ijedt meg az anya. Kétségbeesetten tördelte a ke-czét tehetetlenségében. Végül egy vakmerő ötlete támadt. Új-ra tűt fogott, csak hogy most nem a kuncsaftok ruháit, ha-nem a lánya szoknyáját vette kezelésbe. Kifordította és pon-tosan bemérte, hova varrja a kis zsebet, amire a lánya a vizsgafelkészülés közben köny-nyen rátalál a farmer szoknya felhajtott részén.

— Na látod, nem lesz semmi baj. Ide elrejtethed azokat a cédulákat, amiket emlékezte-től irtál.

Nyugodt, békés álmuk volt. De reggel öltözködés közben kiderült, hogy nem az elejére, hanem véletlenül a szoknya hátuljára varrta a puskatartót. Hát ez így nem ér semmit, döbbenek rá. Felbontani. Újat varrni már nincs idő. Száda magát, hogy az öreg fejével mindent elront. És mi lenne, ha fordítva vennéd fel a szok-nyádát — indítványozta. Úgy is lett, senki sem szóltá meg érte.

Aznap péntek volt. A lánya vizsgára, ő pedig elindult a Lottó központba nyeremény számolásra. Ez is olyan nyug-díjkiegészítő volt. Alig tudott a munkájára figyelni, még jó, hogy a sablon, amit csak rá kell helyezni a kitöltött Lottó cédulákra, valósággal gépies-sé teszi a munkáját. A tízper-ces szünetben egyszer csak a lányát pillantotta meg. A szí-gorú tilalom ellenére valahogy besurrant, s az ablakon át rá-gyogó arccal, kézzel-lábbal magyarázta az anyjának, hogy minden rendben van, sikerült a vizsga. Hirtelen egy hatalmas kő esett le a szívéből. Hiába, csak félt, hogy lelepleződik a lánya, s akkor minden tanulás hiába volt, mert ő vette rá a puskázásra. Egyszerre felenge-dett az órák óta tartó feszült-sége. Kimondhatatlan boldog-ság töltötte el. Újra a Lottó-cé-dulák fölé hajolt és egy kis büszkeséggel állapította meg, hogy az ötlet és ez a mai nap felér egy ötös találatl.

Halász Géza karikatúrái

KÉT HÉT

Nadrág

A múltkoriban a Körút felé akadt dolgom, így hát nem mulasztottam el egy rövid sé-tálást és nézelődést a kedvelt korzón. Emlékszem, kellemes, jó idő volt, amin kissé meg is lepődtem, mert ki hallott már olyat, hogy nyáron nyárius idő legyen. Az idei nyáron leg-alábbis kevesen. No, de ezt nem panaszképpen írom, hisz-szen alkalmanként egészen kellemes melegben lehetett lu-bickolni a strandon, vagy ép-pen a Balatonon, arról pedig nem is szólván, hogy az indián nyár, vagy ahogy mifelénk mondják, a vénasszonyok nyara is bizonyára tartogat még napfényes, derűs napokat.

Nos, hát sétáltam a Kör-úton, ahol nem meglepő a sie-tők és nézelődők népes hada, ám egyszerűen kisebbfajta csoportosulásra lettem figyel-mes. Találgattam, vajon mi történhetett, mi kelthette fel ennyi ember érdeklődését. Először, eléggé el nem ítéltető módon, valamiféle sporttalá-lkozóra, nyíltszíni öklövívó-csatára tippeltem, mivel az említett tömeg a népszerű presszó táján téblábolt, majd mivel ezt végül is lehetetlen-nek tartottam, mondván, hogy nálunk ez igazán nem szokás, arra gondoltam, hogy esetleg filmet forgatnak. A rossz nyel-vek szerint ugyanis volt idő, amikor a helyszíni utcai for-gatásnak több nézője akadt,

mint az elkészült alkotásnak a mozikban. Ahogy közelebb értem, feltűnt, hogy nem na-gyon nyüzsögnek arrafelé fil-mesek. Az emberek viszont arccal a kirakat felé álltak, s közös témájuk egy nadrág volt. Kissé meglepett, hogy egy nadrág ekkora feltűnést tud kelteni. Mindenesetre elkép-zeltem egy csodálatos nadrág-költeményt, amelyet a leg-utóbbi divat szerint kreáltak, s amely bizonyára a honi pol-gárok kedvelt viselete lesz nemsokára.

Ellenben akadt olyan az ácsorgók között, aki különböz-ő megjegyzéseket tett az ár-ra, mármint a nadrág árára. Ha jól vettem ki szavaiból, kissé sokallta a 700 forintot, erre a márkás férfinadrágra. Persze, a jó munkát, a kivételes sza-bást és vonalvezetést meg kell fizetni — gondoltam, meg az-tán nyilván nem is akármilyen szövetből készült. Közelebb léptem a kirakathoz, hogy meggyőződjem gondolataim helyességéről. Hát sehol sem láttam az általam elképzelt ru-hadarabot, viszont megakadt a szemem egy 700 forintos ártáblán. Mellette ott feszített egy tengerentúli állam zászlajáról jól ismert, csillagokkal és egyéb vonalakkal, csikokkal dekorált úszónadrág.

Úgy látszik, a csillagokat méltó módon meg kell fizetni. Csillagászati összeggel.

Borsi

FOGLALKODÁS

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Megjelenik kéthetenként s tanulmányi időszak alatt

Felolós szerkesztő:

FARKASINSZKYNE BALAY EDIT

Szerkesztőség: Budapest IX., Dimitrov tér 3.

Telefon: 174-846

Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat, Budapest VIII., Blaha L. tér 3.

Felolós igazgató: Csillag Géza

77-3750 Szikra Lapnyomda, Budapest

Felolós vezető: Roder Imre igazgató